

Nr 51.

Av herr **Lindström**, om åtgärder för beredande av kredit åt byggnadsindustrien.

De förhållanden, som framkallats av den rådande krisen, ha särskilt hårt drabbat byggnadsindustrien. På grund av de uppkomna svårigheterna för denna produktion synes densamma komma att nedgå i en omfattning, som kan komma att medföra olägenheter ur såväl bostadsförsörjnings- som arbetsmarknadssynpunkt. Bostadssociala utredningen har i en promemoria redogjort för dessa förhållanden, vilkas allvarliga art av utredningen starkt understrykes. Förhållandena på penningmarknaden ha härvid spelat en särskilt framträdande roll: det höjda ränteläget och svårigheten att över huvud erhålla lån mot säkerhet i fastigheter. Dessa svårigheter ha bland annat i stor utsträckning hindrat belåning av de till den 1 oktober 1939 färdigställda husen. I ett stort antal fall ha lån över huvud taget icke kunnat erhållas och i andra fall ha lån erbjudits till villkor, som byggnadsföretagarna icke kunnat acceptera. Detta har medfört att byggnadskreditiven icke kunnat återbetalas. De byggnadskreditgivande bankerna ha därför nödgats låta kreditiven kvarligga i form av kortfristiga lån med tre månaders eller kortare uppsägningstid. Olägenheten härmed för bankernas del har bland annat varit att, då under förhandenvarande åtstramning på penningmarknaden det sålunda bundna kapitalet icke kunnat ersättas, utlämning av kreditiv för nya byggnadsföretag förhindrats, till men även för byggnadsverksamheten, som därigenom nedpressats längre än eljest skulle blivit fallet. För byggnadsföretagarna har förhållandet utöver den osäkerhet, som den tillfälliga låneformen medfört, i de flesta fall gjort det omöjligt att erhålla sekundär- och tertiärkrediter, för vilka ordnade bottenlån är en förutsättning. Om en tillfredsställande lösning av nämnda kreditfrågor icke skulle kunna uppnås, kan en omfattande kris på fastighetsmarknaden befaras uppkomma.

Genom en undersökning inom Stockholms byggmästarförening rörande storleken av »infrusna» byggnadskreditiv har man sökt komma fram till en beräkning av det investeringsbehov, som här föreligger. Nämnda förenings medlemmar ha på frågeformulär lämnat uppgifter om sina kreditbehov. I de inkomna svaren redovisas ett lånebehov på 23,369,000 kronor för återbetalning av byggnadskreditiv i Stockholm jämte Örby,

Stocksund, Vasalund, Råsunda och Lidingö. Då emellertid Stockholms byggmästarförening icke omsluter samtliga byggnadsföretagare representerar den angivna summan icke hela lånebehovet. Det sammanlagda lånebehovet för Stockholm med förorter uppskattas av sakkunniga till omkring 37 miljoner kronor.

Att göra någon säker uppskattning av lånebehovet för hela riket är uppenbarligen vanskligt. I Göteborg har emellertid verkställtts en till synes omsorgsfull undersökning, som givit vid handen, att den oreglerade kreditivsumman där överstiger 20 miljoner kronor. Bostadssociala utredningen uppskattar det approximativa lånebehovet av ifrågavarande art för hela landet till 80 miljoner kronor. I denna summa är icke egnahemsbebyggelsen medtagen. I här berörda avseenden torde dock denna spela en jämförelsevis obetydlig roll.

Redogörelsen här ovan visar att man i detta sammanhang står inför en mycket allvarlig fråga. Inom närmast intresserade kretsar ha flera uppslag för att skaffa lättnader i här berörda svårigheter framkommit. Så vitt undertecknad har sig bekant föreligga emellertid hittills inga så fasta och användbara förslag att de kunna rekommenderas statsmakterna såsom riktlinjer för frågans lösning. Då spørsmålet är synnerligen komplicerat och har sammanhang med vår ekonomiska politik över huvud taget är det tyvärr icke möjligt för en enskild riksdagsman med hans begränsade utrednings- och undersökningsmöjligheter att framlägga utarbetade förslag på området. Det torde vara en uppgift för Kungl. Maj:t att låta verkställa de utredningar och vidtaga de åtgärder, som äro påkallade av det allvarliga läget.

Härmed hemställes sålunda,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla att lämpliga åtgärder vidtagas för att kredit i lämplig utsträckning skall kunna ställas till byggnadsindustriens förfogande för att förhindra en svårartad kris på detta betydelsefulla produktionsområde samt för att förebygga en svårartad arbetslöshet.

Stockholm den 22 januari 1940.

Rickard Lindström.